C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Hasek_Jaroslav-Povidka_o_kocce.pdb

PDB Name: Povídka o kočce
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Povídka o kočce
Jaroslav Hašek
Pierre Lotti ve své znamenité knize O stesku a zármutku píše o kočce, která zprvu zdála se být ošklivou a později krásnou a něžnou. Já píši o kočce zprvu krásné, a později ošklivé.
I
Jednoho dne na jaře díval jsem se se svou Slávkou z kuchyně na zahradu, kde kvetly hrušně, tráva se zelenala a bez voněl.
Vtom vyrušilo nás z pozorování té roztomilé zahrádky mezi čtvercem činžáků jemné zamňoukání, křoví u zahradní zídky se rozhrnulo a na zídce objevilo se malé kotě, které podívalo se na nás lesklýma očima a pak znova jemně zamňoukalo.
"Jaké roztomilé kotě!" poznamenala Slávka nadšeně. "Snad se, chuděrka, zatoulalo a má hlad."
Řekla to tak smutně, že jsem pravil: "Snad abychom mu dali trochu mlíčka."
Slávka, ochotná vždy konat dobro, nalila trochu mlíčka na misku a nesli jsme ji k zídce.
Oba jsme volali láskyplně "čiči, čiči," obávajíce se, abychom toho malého zvířátka nezaplašili.
Kotě zůstalo sedět na zídce a bedlivě naslouchalo našemu něžnému "čiči", a když jsme se přiblížili až k zídce, protáhlo se za mručení a počalo hlavičku otírat o zídku.
Pohladili jsme je střídavě, přičemž kotě nejprve tiše a za chvíli pak hlučně předlo, dívajíc se na nás oddaným pohledem.
Položili jsme misku s mlékem před ně a kotě naklonilo svou hlavičku nad misku. Kotě schýlilo růžový jazyk i růžový nosík až k mléku a počalo způsobně srkat.
"Papej, kočičko, papej," vybízeli jsme zvířátko, hladíce je po jemné srsti.

Když se najedlo, počalo se lízat, přičemž opět spokojeně předlo a povstávalo, aby se otřelo o naše ruce. Cítili jsme to teplé tělíčko a byli jsme spokojeni důvěrou mladé kočky, která netvářila se nijak lstivě. Její pohled, plný vděčnosti, způsoboval, jak jsme cítili, v nás radost a přátelský pocit.
Vtom cosi zašustilo na křoví a vrabec se posadil na větvičku bezu, drchaje své peří. Kotě se ohlédlo a zacvakalo zuby, pitvorně a nemotorně seskočilo se zídky do křoví a pokoušelo se skočit na bez. Jemné větve povolily a vrabec podíval se moudře dolů. Když zpozoroval kotě, klidně dál vytrhával si zobáčkem peří, pozoruje po očku bezvýsledné pokusy mladé malé kočky, která padala do trávy a převalovala se, zuřivě kousajíc se do zadních noh.
Vrabec se patrně smál, neboť zazpíval: "Čim, čim." My jsme se smáli také nemotornému kotěti, které kopalo, rozvaleno v trávě, zadníma nohama větvičku bezu, kterou drželo v ostrých bílých zoubkách.
Vtom bělásek se mihl kolem, vznášeje se zcela blízko nad zemí, a byl by málem narazil kotěti na hlavu. Obrátilo se plno údivu a vyskočilo za motýlem, který letěl nad trávníkem, dál a dál, a kotě za ním. Bělásek vyletěl nad druhou zahradu, kotě přeskočilo zídku, přičemž několikrát spadlo, a seskočilo do druhé zahrádky.
Marně jsme volali "čiči". Kotě zmizelo úplně.
Vraceli jsme se domů a rozmlouvali výhradně jen o zvířátku, které jsme prohlásili za vzor krásna a půvabu.
"Jaké má oči!" horovala Slávka. "A jakou jemnou srst!" já na to. "A jak je tříbarevné!" jásala ona, "bílé, černé a hnědé jako králíček..."

II

Druhého dne vedla nás k oknu jediná myšlenka, uvidíme-li svého včerejšího hosta. Naděje, kterou jsme chovali, vyplnila se.
Kotě sedělo již na zídce, a když nás uvidělo, zamňoukalo svým obvyklým prosebným způsobem.
"Chce mlíčko." "A chudáček." "Čiči, čiči."
Již jsme byli u zídky s miskou mlíčka, hladili kotě, nazývali je nejroztomilejšími jmény a s radostí dívali se, jak mlaská, skloněno hlavičkou v misce.
A zas jako včera. "Papej, kočičko, papej, činaná!"
Kotě, když se najedlo, a my prohlásili, že má bříško jako kámen, hrálo si s námi s tou gracióznosti, jakou vyznačují se tato posvátná zvířata starého Egypta.
Pak zas upoutala jeho pozornost veliká moucha, za kterou hnalo se dychtivě, vyskakujíc v běhu na zadní nohy a přední spínajíc komicky do výše. Tak běželo, až nám zmizelo z očí.
"Čiči, čiči! Vrať se, maličká!"
Nevrátilo se, běželo za svým ideálem, velkou, bzučící masařkou.

III

Když jsem následujícího dne přišel k obědu, již ve dveřích oznamovala mně Slávka, že máme návštěvu, vzácnou návštěvu, která u nás obědvá. Slávčiny oči plály takovou radostí, že jsem se lekl, nepřijela-li její matka.
"Kdo je to?" otázal jsem se zaraženě.
"Jen pojď, uvidíš!"
Vedla mne za ruku do pokoje k prostřenému stolu, kde sedělo na ubrusu tříbarevné kotě, náš přítel ode dvou dnů.
"Zde můj manžel," představovala mne Slávka, "a zde slečna Grina. Dej pac! Ne, ty jsi hloupá!"
Náš oběd uplynul v samé radosti. Nejlepší kousky masa dávali jsme Grině, kteréž jméno, nahodile vymyšlené, činilo na kotě dobrý dojem, neboť poslouchalo zcela vzdělaně, jako by vědělo, že jemu patří.
"Grino, na, Griničko, na, papej, malá." Zas mělo bříško jako kamínek a po obědě ulehlo do Slávčina klína, lízalo se, dívalo se vděčně na nás, předlo a nakonec usnulo, přitulené přátelsky.
Když náš host usnul, radili jsme se, co s ním. "Můj milý," pravila Slávka, "mám k tobě prosbu. Viď, že jsi také při tom, abychom si Grinu nechali?"

"Má zlatá," odpověděl jsem, "nebyl bych proti tomu, naopak, těšilo by mne takové vyražení, kdybych věděl, nezpůsobím-li tím nikomu bolest. Což uteklo-li z nějaké domácnosti, kde je měli také tak rádi. Snad tam jsou i malé děti, a ne jen velké jako my."
"Já se od něho neodloučím," pravila Slávka, hladíc mne po tváři. "Zlatoušku, my si je necháme, a kdyby se někdo po někom sháněl..."
"Tak co?"
"Tak ho vyhodíš," odpověděla s líbezným úsměvem, přičemž mně dala znamenitou hubičku. Tím bylo definitivně usneseno, že ono kotě má o budoucnost postaráno, že není víc tvorem, který by někde zapadl a skončil jako tolik potulných koček. Z neznámého malého psance stala se naše Grina, ke které měli jsme již závazky...

IV

Nelitovali jsme, že přijali jsme kotě k sobě. Grina způsobovala nám tolik blažených chvilek, tolik jsme se jí nasmáli. Mohu říci, že nenudili jsme se ani minutku.
I když spala na posteli, pozorovali jsme její oddychování, jak při něm ježila se jí srst na bocích, jak její hruď se chvěla.
A když se probouzela, podívala se napřed mžouravě kolem sebe, pak vyskočila, protáhla své tělíčko do oblouku, nato natáhla přední nohy, vystrčila drápky a brousila si je o pokrývku, vytahujíc niti.
Pak šla pít a nato počala si hrát. Měla klubko z černé vlny, své klubíčko, které prohánělа, bijíc do něho prackami, tak rychle a tak elegantně, že brzo bylo v jednom, brzo v druhém koutku pokoje. Vyhazovala je též do výšky, objímala prackami.
Naučili jsme ji "dávat pac" bez přísné drezúry, naučili jsme ji přinášet hozené klubko v tlamě na náš povel: "Přines, Grino!" Cupala přitom jako pejsek, dupala a vážně položila nám klubko k nohám, dívajíc se upřeně na nás. A v jejích očích zračilo se tolik inteligence a rozumu, že byli bychom zlíbali ta její očka nahnědlá, bystrá. Milovali jsme ji.

V

Kdykoliv jsem se vrátil domů, ptal jsem se, co dělá naše Grina. Tak ptali se i příbuzní a přátelé, kteří ji znali a při každé návštěvě laskavě s ní hovořili a ji hladili. V přízvuku jejich hlasů bylo znát, že upřímně se těší z naší radosti a z krásy našeho zvířátka. Nebylo to strojené jako někde, kde mají psa a přijde návštěva, která hladí zvíře u přítomnosti jeho majitele a říká: "To je krásný pejsek." A když odejde, bručí si: "Že mají takovou nestvůru doma." To jsou lidé ošemetní, bez veškeré lásky ku zvířatům, lidé necitelní, lidé, kteří kouska srdce nemají a kteří svou zášť ku zvířatům nedovedou opanovat, když nemusí se vázat společenskými mravy.
A mezi ten druh lidí náležela i naše domácí paní, paní Modrá, které - považte si! - naše Grina se nelíbila. A nejenže se jí ten roztomilý tvor nelíbil, nenáviděla jej, hněvala se na něho, zakrývajíc svou zášť výmluvou, že prý jí plaší na zahradě ptáčky.
Měla totiž Grina zvyk chodit do zahrady. Zamňoukala a pustili jsme ji. Na naše volání a hvízdání přiběhla vždy vesele. Na zahradě chovala se zcela střízlivě, jak jsme pozorovali oknem. Vážně se procházela mezi výhonky a kousala květiny, které milovala, a nikdy jsme neviděli, že by byla ubližovala vrabcům, kteří zvykli si na její procházky a nedali se vyrušovat ze svého "čim, čim, čim".
Ale paní domácí, nervózní dáma, číhávala v prvním poschodí u okna, až objeví se tříbarevná kočka. Zprvu hleděla ji zaplašit voláním: "Fš, fš, fš!" Ale Grina nedala se zastrašit, neboť tomu "fš" nerozuměla, vychována jsouc v samé blahovůli.
Z prvního poschodí snesly se nyní z úst paní Modré nadávky na Grinu, kterým naslouchali jsme s tlukoucím srdcem a hněvivými posuňky.
A Grina se vážně procházela v zelené trávě, po pískem posypaných cestičkách, a tu paní domácí tiše sešla ze schodů a záludně plížila se k zahrádce.
Nezbývalo než sejít též a zavolat na Grinu, aby jí snad neublížila.
Paní Modrá, všecka červená hněvem nad bezvýslednými svými pokusy, zacházela vždy k domovnici. Bylo slyšet, jak jí rozkazuje: "Paní Jirásková! Kdybyste tu kočku viděla v zahrádce, prašťte ji něčím -

buďte tak laskava!"
Ale domovnice naši Grinu milovala; byla to dobrá duše.
Tu boj paní domácí s Grinou stal se urputnější. Leckdys, když se Grina procházela v zahrádce, letěl kus uhlí z prvního poschodí směrem ke kočce, která se nedala rušit. Byla důvěřivá jako malé pacholátko.
A kdysi, když Grina opět se procházela mezi květinami, vyčíhala ji paní Modrá a vyřítila se na ni, na naši Grinu, se slunečníkem v ruce.
Bleskurychle byl jsem též v zahrádce a zadržel ji, rozhněvanou a strašnou v jejím mávání staromódním slunečníkem.
"Co to děláte, paní domácí?"
"Pane, vaše kočka mně plaší ptáčky."
"Ptáčky, chacha," zasmál jsem se. "Jsou zde tři vrabci a jeden kos, kterým neublíží ani pohledem, natož zuby. Kupodivu, nevěděl jsem, že milujete ptactvo, když tak zlomyslně můžete přepadat tak roztomilé zvířátko, jako je naše Grina."
"Pane, zakazuji si, abyste pouštěl to zvíře do zahrady."
"Paní, vy mně nemáte co poroučet. Jste-li nervózní, nemusíte býti zlomyslna a zlostna."
Myslil jsem, že se jí zmocní křeče, zčervenala, a aby dělala čest svému jménu, zmodrala střídavě.
"To si považme!"
"Žádné považme, paní domácí, já dávám výpověď." Slávka, jak se samo sebou rozumí, schválila tento můj krok a hladíc Grinu, zachráněnou z rukou té čarodějnice, zvolala: "Grinuško, přísahám, že ublížit ti nedám, ať se stane cokoliv!"

VI
S obavou hleděli jsme do budoucnosti, neboť kam bude běhat Grina, až se jí zasteskne po zahrádce, stromech, zelených listech a trávě? Najali jsme totiž byt narychlo, hned k stěhování, a v domě nebylo zahrádky. Měli jsme radost, že ten byt vůbec jsme našli, neboť nechtěli jsme ani týden nechat Grinu v nebezpečné blízkosti paní Modré.
"Pravda," pravil jsem, "je tam dvorek - snad si naň zvykne."
A tak jsme se stěhovali. Nesli jsme Grinu v košíku, ze kterého ozývalo se její úpěnlivé mňoukání a v němž jevily se pokusy vydrat se ven. Byla zvyklá takové svobodě a nyní je ve tmě, zavřená, pohybuje se bez vlastní vůle.
Když jsme byli již v novém bytě, odkryli jsme košík a Grina vyrazila ven, třesouc se na celém těle. Dívala se pátravě kolem sebe, chodila jako zmámená a mňoukala teskně a úzkostlivě, přesto, že jsme volali: "Neboj se, Grino, jsme u tebe! Čiči, Grinoušku, Griničko."
Zalezla do kouta a odpírala jíst i pít po celý den. Kde byla ukryta ta její veselost?
V úkrytu, z kterého nevylezla na naše volání, zůstala i druhého dne ráno, a když nám mlékařka přinesla mléko, prodrala se pootevřenými dveřmi a utíkala. Vyběhli jsme za ní a jen jsme zahlédli, jak bleskurychle letí ulicí dolů. Navrátili jsme se smutně do opuštěného bytu.
Proč utíkala? Co se jí stalo? Snad náhlá porucha duševní, vlastní zvířatům, objevila se u ní, založená na strachu, který vytrpěla, přenášena jsouc v košíku?
Opuštěni tím, co jsme milovali, seděli jsme truchlivě u stolu a vyprávěli si o ní s přízvukem posmrtných vzpomínek.
Jak byla rozumná, krásná, duchaplná (jak řekla Slávka), svižná, elegantní, střídmá a opatrná, neškrábala, nekousala, vzor koček domácích, vzor zvířat, něco neskonale půvabného!
Stále viděli jsme ji před sebou, jak přede, skáče, slyšeli co chvíli za dveřmi tiché mňoukání, a když jsme otevřeli, viděli jsme jen prázdnou chodbu, smutnou a tesknou.
A stesk rozhostil se v nás, zármutek po tom, co jsme milovali a tak náhle ztratili.
Kdo to nezažil, nedovede si to představit, ne, nedovede. A ještě byli na světě lidé, kteří slyšíce to, smáli se nám cynicky, a to nás uráželo.

VII
Týden uběhl nám v samých smutných vzpomínkách. A takhle jednoho večera slyšíme za dveřmi

mňoukání. Jen ze zvyku, domnívajíce se, že jest to obvyklá naše halucinace, otevřeli jsme, a kdo nevrazil do předsíně jako naše Grina.
Ale v jakém stavu! Hubená, kost a kůže, s ušima potrhanýma, nad okem ránu, takže na nás hledělo jen jedno oko.
"Ach Grino, Grinuško! Kde jsi byla, chudáčku?"
A když objevila se ve světle petrolejové lampy, strnuli jsme úžasem. Ta naše krásná Grina byla prašivá. Pozorovali jsme její třesoucí se tělo, holá místa bez chlupů, plná strupů, oteklé uši, pokryté jakousi korou odporného vzezření.
Pocítil jsem neskonalý odpor proti ní. Odpor tak náhlý a tak silný, jako byl můj dřívější obdiv její roztomilosti, o kterém jsme stále předtím povídali.
"Nemůžeme ji mít doma," řekl jsem, "hnusí se mi."
Slávka vypukla v pláč. "Máš přece srdce! Nemůžeme ji opustit, vyhnat!"
"Ale co s ní, Slávko?"
"Snad se, chudáček, vyléčí. Dáme jí papat silnou stravu; to jí pomůže."
Rozmrzen tím, ale nechtěje způsobit nemilý výstup, mlčel jsem. Povaha lidská je velmi náchylna ku změně.
"Snad se vyléčí..." Naše naděje byly marny. Grina, ošklivá, ztrácela den ode dne více chlupů, zalézala pod postel, škrábala se, strupy na těle se množily. Nikdo si nedovede představit, jak je ohyzdné takové zvíře, zejména když zapomíná dbát o čistotu. Dělalo se mně špatně, ztrácel jsem chuť k jídlu, všude jsem viděl její chlupy a ve všem. Ano, ve všem! Co s ní! Útrapy mé točily se kol násilného odstranění kočky. Otrávit, zastřelit, oběsit jsem ji chtěl, ale odhodlat jsem se nemohl k tomu, pronásledován řečí Slávčinou: "Já pevně doufám, že se vyléčí."
Sama tomu nevěřila, ale mluvila o tom a mé zdrcující úvahy o smrti vynutily jí vždy slzy.
"Ach Grino, mé nebohé zvíře," byla její slova. A Grina škubala si zbývající chlupy, lezla na skříně jakoby nic, a když ležela někdy ukryta a přišla návštěva, vylezla ven a posadila se na znatelné místo, jako by chtěla říci: "Divte se!"
Jedla dvojnásobně, ale hubla přitom stále více.
A v noci! Tu ozývalo se její mlaskání, pak seskočila odněkud a ťapala po podlaze; pak šla pít a srkala vodu hlasitě, nato vylezla někam a škrábala se, přičemž zadní nohou tloukla silně o podlahu. Pak zas seskočila těžce: Buch!, a já s hrůzou naslouchal, jak cupy-cup, blíží se k posteli. Již je u postele a brousí si drápky o pelest, též se škrábe a divně mlaská. Hup! Již je na posteli u nohou. "Jedeš!" Seskočila a za chvíli pokouší se uhnízdit se mně u hlavy. "Jedeš!" Buch! Zas je dole. Slávka se probouzí.
Vypravuji jí, co se děje, a tu ona vzdychá: "Ubohé zvíře, ubohé, nemůže za to! Buď k ní vlídnější!"
A za takových bezesných nocí pomalu jsem se rozhodl, že ji odstraním a zbavím trápení nás i ji.
Kteréhos dne, když Grina ležela pod jakousi skříní, dostali jsme návštěvu. Můj milý přítel s chotí navštívil nás, přítel, jehož mínění jsem si velice vážil a o kterém jsem věděl, že by se mně vysmál, kdyby viděl to ošklivé zvíře.
"Snad nevyleze," myslil jsem si, "dokud zde budou hosté."
Ve vedlejším pokoji bavili jsme se srdečně, když uslyšel jsem vedle, kde Grina ležela, pod skříní jakýsi šramot. Lekl jsem se. Snad neleze ven a nejde se představit ve své hnusotě mému příteli!
Odejdu do pokoje, a vskutku! Lezla ven. Jat zlostí, popadl jsem pohrabáč a udeřil ji přes hlavu. Padla na zemi a já ji nohou zastrčil pod skříň. "Má dost! Jsi vrah!" řekl jsem si.
S nevinnou tváří navrátil jsem se k hostům a přemohl své rozčilení. Co bude, až Slávka uvidí její mrtvolu?
Hosté odcházeli, a když přišli do pokoje, kde jsem skolil Grinu, stanul jsem, jat ustrnutím. Na okně sedělo to ošklivé zvíře a kousalo si zbývající chlupy na zádech.
Ten nezmar! Nezbylo než vyprávět o ní hostům, kteří si jí okamžitě všimli. "Nemůžeme chudáčka opustit," pravila Slávka, "ubohé zvíře, snad se uzdraví."
Přítel podíval se na mne tak podivně, jako se díváme na člověka, o kterém máme tušení, že je blázen.

VIII

Šel jsem do hostince, pil na zlost, a když jsem se pozdě v noci vrátil, pokusil jsem se ji uškrtit provazem. Syčela...
"Co děláš s ní?" tázala se Slávka v polospánku.
"Eh, nic, leze na postel, fšš!" Pustil jsem ji, ale umínil jsem si, že se jí zbavím stůj co stůj.
Když Slávka odešla ráno do trhu, napil jsem se rumu, vzal kočku do hadru, odešel do sklepa a tam jsem ji jednou ranou z revolveru zastřelil, svázal v balík a odnesl za domy, hezky daleko, kde jsem ji u dřevěné ohrady zahodil, a utekl jsem. A pak doma...

IX
Od té vraždy uplynuly již tři neděle. Slávka na mne nemluví, a když, zabručí jen: "Ty vrahu!" a odvrátí se ode mne, přičemž v jejích očích zalesknou se slzy, které platí nebožce Grině.
Národní politika 24/117, 29. 4. 1906